

Jovica Aćin

PRAVILA PISANJA

Kad bi me neko mučio, priznao bih sledeća pravila u pisanju kao proverena.

1. Ne držite se ničijih pravila u pisanju, ali na sopstveni rizik. Ako ste dobri u pisanju, što do samog kraja nećete znati, a možda nikad nećete ni saznati, rizik može da vam se isplati.

2. Pre nego što počnete da pišete, morate imati najbolju mogućnu prvu rečenicu. Od nje zavise i sve koje slede. Ako zalutate, uvek se možete vratiti i promeniti prvu rečenicu. To možete učiniti i s naslovom, i s likovima. Ne preterujte s karakterizacijama likova, ostavite nešto i mašti čitalaca. Ne preterujte ni sa opisima: ako vam se za neki učini da će ga čitalac preskočiti, preskočite ga i vi ili ga barem skratite koliko je god to moguće. Ono što kažem za prvu rečenicu, u pesmi važi za prvi stih.

3. Kad pišete, ne očekujte da će vas neko za to nagraditi niti da ćete tako zaraditi silan novac ili da vas na kraju krajeva čeka obezbeđena penzija. Uostalom, ne očekujte ničiju pomoć, barem ne u suštinskom smislu. Osuđeni ste na samicu pisanja.

4. Nikad ne pomišljajte da je ono što ste upravo napisali dobro. Uvek možete i morate bolje.

5. Pišite svakodnevno, jer pisanje je i rad. A taj rad je najteži u prvih dvadeset godina. Ako se zamorite, nipošto se nemojte razgaljivati na internetu ili s televizijom, pa čak ni čitajući knjige (osim ako vam one ne služe za istraživanje); bolje je da perete suđe, perete rublje ili pripremate večeru. I šetnja oporavlja.

6. Ponekad i poneko, kad suviše očekuje od sebe ili teži nedostižnom savršenstvu, upada u blokadu. Pisanje mu ne ide. Umrtno je. Ta blokada može da potraje, i što duže traje, sve je mučnija. Za to stanje ne postoji univerzalni lek. Morate strpljivo da tražite izlaz. On postoji, iako ne znamo gde se nalazi. Skriven je u piscu koji je često najčudnije mesto na svetu. Ali ako ga ne tražimo, nikad ga nećemo naći. Pipajmo dok ga ne napipamo.

7. Ne gušite svoje snove. Dajte im priliku da prodišu u vašem pisanju. Oni su mu neophodni.

8. Gledajte na pisanje kao da bez njega ne biste mogli da živite.

9. Ako povremeno ne izranjate iz svog pisanja, izgubićete orijentaciju, zato pokatkad pravite male predahe, recimo pomoću gutljaja čaja ili kafe, bobice grožđa ili nevelikog odgriska jabuke. Neko se za to distanciranje služi lulom ili cigaretom. Na trenutak se usredsredite na slušanje neke muzike ili na gledanje dobre slike. Sredstva za predah su mnogobrojna: izaberite ona koja vam gode.

10. Pišite na gladan stomak. Pun stomak vam oduzima energiju. Pisanje vam je daje.

11. Za svoje pisanje smislite pravila. Ne moraju da budu obavezujuća. Otkrijte ona koja su podsticajna. Bez njih bi vas nesputani stvaralački elementi u pisanju mogli odneti do đavola.

Ali, priznaću i to da, kad me neko muči, nisam najpouzdanija osoba u pogledu kazivanja istine.